

GEDRAGSCODE EN HANDREIKING VOOR VRIJWILLIGERS EN BEGELEIDERS VAN IDZO

Wat wij als stichting IDZO vragen en verwachten van onze begeleiders/vrijwilligers:

Van een begeleider/vrijwilliger bij de stichting IDZO wordt verwacht dat hij/zij:

1. zorgvuldig is bij zijn benadering van volwassenen en jonge mensen;
2. betrouwbaar is binnen en buiten de locaties van IDZO;
3. respect toont, in woord en daad, voor de rechten en waarde van ieder;
4. integer handelt binnen de grenzen van zijn bevoegdheid;
5. vertrouwelijke informatie geheim houdt;
6. minderjarigen beschermt en tot voorbeeld dient;
7. seksuele intimiteiten met jeugd vermijdt;
8. pesterij en vervelend gedrag niet toestaat, van anderen en van zichzelf;
9. telefoon- en internetverkeer volgens afgesproken regels afhandelt;
10. conflict van belangen vermijdt en er open over is als die zich voordoen;
11. ethisch of professioneel wangedrag meldt;
12. op verzoek daartoe een Verklaring Omtrent Gedrag kan overleggen;
13. bekend is met de handelingsadviezen kindermishandeling en huiselijk geweld bij bijzondere situaties, zoals in deze handleiding voor IDZO begeleiders beschreven (zie ad 13.).

Deze gedragscode is niet vrijblijvend. Een vrijwilliger van IDZO die geen acht slaat op deze gedragscode, kan door of namens het bestuur worden gecorrigeerd. Dat kan in verschillende vormen; van een aanmaning of onderwijzing, ontheffing van zijn taak als begeleider/vrijwilliger. Eventueel kan aangifte bij de politie worden gedaan.

Ter verduidelijking van de genoemde gedragscodes is hierna, per code, een toelichting opgenomen. Deze toelichtingen zijn niet limitatief.

Ad 1. Zorgvuldigheid

Van een vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij

1. ervoor zorgt dat zijn eigen gedrag en bedoelingen het welzijn van de aan hem/haar toevertrouwde personen bevordert en een voorbeeld is van de sterke morele traditie die de stichting in haar statuten voorstaat.
2. zijn positie niet gebruikt om onredelijke of onpassende macht uit te oefenen, zoals misleiding, manipulatie, exploitatie of intimidatie;
3. zorgvuldig omgaat met het verschil in relaties in het kader van de begeleiding van jonge mensen en privé-relaties;
4. zorgt voor de kwaliteit van de relatie en de inhoud van gesprekken met jeugdigen en ouders;
5. niet intervenueert wanneer professionele hulp wordt geboden.

easy to make friends

Ad 2. Betrouwbaarheid

Van een vrijwilliger bij IDZO wordt verwacht dat hij/zij

1. betrouwbaar is in toezeggingen en afspraken, opdat het aanzien van de vrijwilliger/begeleider niet wordt geschaad;
2. betrouwbaar is in zijn contacten binnen en buiten het werk voor de stichting.

Ad 3. Respect

Van een vrijwilliger/begeleider wordt verwacht dat hij/zij

1. respect toont voor de rechten en waarde van iedere jeugdige;
2. een klankbord biedt aan jeugd, individueel of in groepen, op een manier die de rechten van elke jeugdige beschermt en respecteert;
3. zich onthoudt van taalgebruik of handelen dat de persoonlijke of lichamelijke integriteit van degene die hij verzorgt, kan aantasten of schaden;
4. bij zijn verzorging uitgaat van de autonomie en zelfbeschikking van de jeugdige, in overeenstemming met diens lichamelijke en geestelijke omstandigheden.

Ad 4. en 5. Integriteit / geheimhouding

Van een vrijwilliger/begeleider wordt verwacht dat hij/zij

1. scherp de grenzen van zijn taak in het oog houdt en zich niet begeeft op terreinen die buiten zijn taak als begeleider/vrijwilliger vallen.
2. gesprekken met jeugd niet op tijden en plaatsen houdt die tot verwarring kunnen leiden over de aard van de relatie met de persoon die verzorgd wordt;
3. geen geschenken geeft aan jeugd zonder toestemming vooraf van de ouders of voogd of organisatie van de ontmoetingsweken;
4. terughoudend is bij het aannemen van giften en geschenken van ouders of jeugd voor zichzelf. Uiteraard wordt hier niet bedoeld dat de vrijwilliger/begeleider geen blijk van waardering (bosje bloemen o.i.d.) zou mogen aannemen;
5. toevertrouwde en vertrouwelijke informatie geheim houdt, anders dan wanneer hij/zij juridisch wordt gedwongen deze informatie vrij te geven. De begeleider heeft niet per definitie verschoningsrecht.

Ad 6. Omgang met minderjarigen

Van een vrijwilliger/begeleider wordt verwacht dat hij/zij

1. zich bewust is van zijn kwetsbaarheid en die van anderen, als hij, als enig persoon, met jeugd werkt en daarom een teambenadering toepast bij activiteiten met jeugd; dat betekent dat een begeleider/vrijwilliger zich in beginsel niet alleen met een minderjarige in een afgescheiden ruimte begeeft resp. verblijft;
2. zich ervan verzekert dat er toezicht is op de gebruikte ruimten en faciliteiten;
3. ouders aanmoedigt betrokkenheid te tonen bij samenkomsten waaraan hun kinderen deelnemen;
4. één-op-één sessies met minderjarigen op een plaats en tijd organiseert die te rechtvaardigen en sociaal en moreel acceptabel zijn. Hij zal de lengte en het aantal ontmoetingen beperkt houden, zal waar van toepassing verwijzen en zal, in overleg met de desbetreffende, de ouders informeren dat ontmoetingen plaatsvinden;

easy to make friends

5. kinderen passende blijken van genegenheid zal geven. Aanraken moet passend bij de leeftijd zijn en moet gebaseerd zijn op de behoefte van de minderjarige en niet op die van de volwassene. Fysiek contact met jeugd kan verkeerd worden geïnterpreteerd en vragen oproepen. Als een begeleider/vrijwilliger vragen heeft over het geven van blijken van genegenheid aan een minderjarige, moet hij daarover praten met de voor de organisatie verantwoordelijken en/of het bestuur of met een volwassene die gekwalificeerd is om er een mening over te geven;
6. geen minderjarigen vervoert zonder toestemming van hun ouders of voogd en hen rechtstreeks naar hun bestemming vervoert, zonder onderbrekingen waarvoor geen toestemming is verleend;
7. als hij in een zeldzaam geval van nood voor een minderjarige voor onderdak moet zorgen in verband met het welzijn van het kind, hij onverwijld de raad voor de kindbescherming informeert of handelt in het kader van zorgvuldige hulpverlening. Bij het laatste schrijft de wet voor dat een onverwijld melding dat hulp wordt verleend plus de onverwijld bekendmaking van de identiteit van de hulpverlener en de plaats van verblijf aan de ouder(s) of voogd bekend gemaakt wordt, e.e.a. overeenkomstig de hierna beschreven handelingsadviezen.
8. voorzichtigheid betracht bij communicatie via e-mail of internet met minderjarigen;
9. ouders zo spoedig mogelijk informeert over onbeheerst of ongebruikelijk gedrag van hun kinderen en dit aan de desbetreffende kinderen laat weten;
10. kinderen niet fysiek disciplineert om hun gedrag te beïnvloeden. Geen enkele vorm van fysieke druk is acceptabel, ook niet als bestraffing of correctie van ongepast gedrag, behalve als dit nodig is om te voorkomen dat een kind zichzelf of anderen wat aandoet;
11. niet met minderjarigen spreekt op een manier die als minachtend of vernederend zou kunnen worden geïnterpreteerd;
12. geen seksueel expliciet of moreel verwerpelijk materiaal bij zich heeft in het bijzijn van jeugd. Zulk materiaal bestaat uit, maar is niet beperkt tot, tijdschriften, video-, film- en geluidsopnames, computer software en spellen, of geprint materiaal;
13. onderwerpen van gesprek of discussie, woordgebruik of enige vorm van interactie of bezigheid nalaat die niet in de aanwezigheid van ouders of een verantwoordelijke volwassene zouden kunnen worden besproken of zouden kunnen plaatsvinden;
14. geen gezondheidsrisico's voor jeugd veroorzaakt (bijvoorbeeld: door besmettelijke ziektes of roken in de nabijheid van kinderen).

Ad 7. Seksuele intimiteit

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij

1. beschuldigingen van seksueel misbruik serieus neemt en meldt bij de vertrouwenspersoon gedragscode en bij 'het advies en meldpunt kindermishandeling' (dit kan anoniem) als het een minderjarige betreft, e.e.a. overeenkomstig de hierna beschreven handelingsadviezen.
2. niemand seksueel uitbuit, noch zelf aanstootgevend gedrag vertoont;
3. geen seksuele intimiteiten heeft met degenen die hij verzorgt;

easy to make friends

Ad 8. Veiligheid, voorkomen van pestering, vervelend en/of agressief gedrag

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij

1. voor jeugd een veilige omgeving schept; dat betekent dat hij jeugd fysiek, geestelijk, schriftelijk of mondeling niet pest en pestering door anderen niet tolereert. Pestering kan zich ook voordoen in allerlei subtiele vormen, zoals als de spot drijven met een ander, of negeren van een ander.
2. een signaleringsfunctie heeft voor vermoed misbruik of verwaarlozing van minderjarigen en volwassenen, e.e.a. overeenkomstig de hierna beschreven handelingsadviezen.
3. Bij het doen spelletjes, opdrachten etc. geen onnodige risico's voor het welzijn of de gezondheid van jeugdigen in het leven roept.

Ad 9. Telefoon en internetverkeer

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij

1. geen telefoongesprekken met jeugd op geluidsdragers vastlegt;
2. vertrouwelijke telefoongesprekken met verzorger/ouders en jeugd zodanig voert dat ze niet kunnen worden afgeluisterd of beluisterd;
3. geen wetenswaardigheden over of afbeeldingen van jeugdigen zal publiceren zonder toestemming van de betrokken jeugdige en ouders;

Ad 10. Conflict van belangen

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij

1. situaties vermijdt die kunnen leiden tot een schijn van conflict van belangen; van een conflict van belangen is sprake als de onpartijdige en objectieve uitoefening van zijn taak in het geding is;
2. het bestuur of de voor de organisatie verantwoordelijken informeert als zich een reëel of potentieel conflict van belangen voordoet en met hem of haar overlegt hoe een schijn van conflict van belangen kan worden vermeden.

Ad 11. Ethisch of professioneel wangedrag melden

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij

1. in zijn levenshouding blijk geeft normen en waarden hoog te achten en wangedrag in de hoedanigheid van een begeleider/vrijwilliger meldt bij de vertrouwenspersoon gedragscode;
2. raad vraagt bij de voor de organisatie verantwoordelijken of bij het bestuur als er onzekerheid is of als een situatie of gedraging in strijd is met deze code of andere religieuze, morele of ethische principes;
3. als er een aanwijzing is voor onwettige handeling door een begeleider/vrijwilliger onmiddellijk de vertrouwenspersoon gedragscode inlicht en na overleg met hem, indien van toepassing, de juiste instanties;
4. begrijpt dat het nalaten van melding van verdenking van misbruik bij de juiste instanties, volgens de wet onacceptabel is.

easy to make friends

Ad 12. Verklaring Omtrent Gedrag

Van een begeleider/vrijwilliger wordt verwacht dat hij/zij op verzoek van het IDZO-bestuur daartoe, een "**Verklaring Omtrent Gedrag**" kan overleggen.

Ad 13. Handelingsadviezen kindermishandeling en huiselijk geweld

In dit onderdeel is gebruik gemaakt van het stappenplan kindermishandeling en huiselijk geweld voor beroepskrachten, dat in oktober 2010 is opgesteld door o.a. Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam en het Advies- en meldpunt Kindermishandeling Jeugdzorg Noord-Holland.

Nu zijn degenen die binnen de stichting IDZO werken met jeugdigen en hun ouders weliswaar geen beroepskrachten, maar bepaalde situaties zijn zodanig vergelijkbaar met die waarmee beroepskrachten (bijv. in het onderwijs) te maken kunnen krijgen, dat het goed is kennis te dragen van enkele belangrijkste handelingsadviezen uit het stappenplan.

Definities

De Jeugdwet definieert kindermishandeling als volgt:

"Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel."

De omschrijving is zo opgesteld dat hij meerdere vormen van kindermishandeling omvat.

Vormen van kindermishandeling

Er wordt vaak onderscheid gemaakt tussen verschillende vormen van kindermishandeling:

- Lichamelijke mishandeling: alle vormen van lichamelijk geweld.
- Lichamelijke verwaarlozing of onthouding van (medische) zorg: het kind krijgt niet de zorg en verzorging die het nodig heeft.
- Emotionele of geestelijke mishandeling: een volwassene scheldt het kind regelmatig uit, reageert afwijzend en is vijandig tegen het kind of maakt het kind opzettelijk bang.
- Emotionele of geestelijke verwaarlozing: doorlopend tekort aan positieve aandacht voor het kind. Negeren van de behoefte van het kind aan liefde, aandacht, warmte, geborgenheid. Hieronder valt ook de situatie waarbij een kind getuige is van geweld tussen ouders of verzorgers.
- Seksueel misbruik: seksuele aanrakingen door een volwassene of het zich zelf moeten aanraken terwijl iemand kijkt.

Als definitie van huiselijk geweld wordt aangesloten bij de omschrijving die de overheid hanteert:

easy to make friends

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging.

Kindermishandeling uit zich in verschillende vormen, die gelijktijdig kunnen voorkomen. De belangrijkste vormen zijn geweld, verwaarlozing, seksueel misbruik, exploitatie, schending van zelfbeschikking en het syndroom Münchhausen bij Proxy (een volwassene die bij een kind ziekteverschijnselen nabootst, verergert, veroorzaakt of verzint). Ouders of verzorgers die zich hieraan schuldig maken hebben een ziekelijke behoefte aan aandacht van artsen en hulpverleners en proberen door manipulatie die aandacht te krijgen).

Wat te doen?

Indien u in uw relatie met een kind of jongere iets opvalt dat op kindermishandeling of huiselijk geweld kan duiden, probeert u de door opgevangen signalen zo objectief mogelijk te beschrijven.

Het gaat hier te ver om alle mogelijke signalen te beschrijven, maar het kan zijn dat het kind u iets vertelt dat u doet vermoeden dat er iets aan de hand is of dat u een bepaalde gedragsverandering ziet die u niet goed kunt plaatsen, zoals teruggetrokken gedrag, extreme zenuwachtigheid of veel aandacht vragen op een vreemde manier. Ook kan er sprake zijn van onverklaarbare blauwe plekken, schaafwonden etc., heeft het kind wallen onder de ogen of zijn er psychosomatische klachten (buikpijn, hoofdpijn, misselijk etc.). Ook gedrag van een mede-begeleider of een andere deelnemer aan een ontmoetingsweek tegenover een kind of jongere kan reden zijn u zorgen te maken.

Mocht u op grond van bepaalde signalen zorgen over een kind of jongere hebben, spreek er dan eerst over met de voor de organisatie verantwoordelijken vertrouwenspersoon (VP) en/of het bestuur. Mochten deze met u van mening zijn dat hetgeen u is opgevallen serieus te nemen is, dan dient hij of zij contact op te nemen met de vertrouwenspersoon gedragscode. Indien nodig wordt contact gelegd met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), onderdeel van Bureau Jeugdzorg.

easy to make friends